

El Arranque en het Concept

El Arranque is in 10 jaar tijd uitgegroeid tot misschien wel het grootste tango-orkest ter wereld. Dit jaar speelden ze tijdens een tournee door Japan ruim 40 concerten in 70 dagen, waarbij de kleinste zaal toch nog zo'n 1.500 plaatsen bevatte. Als ze in Buenos Aires zijn, spelen ze gemiddeld zo'n 4 keer per week. De afgelopen 7 jaar brachten ze 5 cd's uit met nieuwe arrangementen en composities. Heeft het concept El Arranque de toekomst?

In 1995 is een paar leerlingen van de Escuela de Música Popular de Avellaneda op zoek naar een bassist om een orkest te beginnen. Op deze school, die net buiten de Capital Federal (de stad Buenos Aires) ligt, wordt les gegeven in jazz, folklore en tango. Het is een van de weinige plaatsen waar in de jaren '90 jonge muzikanten in aanraking komen met tango. Horacio Salgán is een van de oprichters en onder meer Rodolfo Mederos, Orlando Tripodi en Aníbal Arias geven er les.

Ignacio Varchausky volgt op dat moment een cursus compositie aan het Conservatorio Muni-

cipal Manuel de Falla. Hij is bassist en liefhebber van Frank Zappa en Led Zeppelin maar ook van de oude tangozanger Ignacio Corsini. Hij ontmoet bandoneonist Camilo Ferrero en samen met gitarist Alejandro Schwarz richten ze El Arranque op.

Ze beginnen als kwintet en laten zich inspireren door de orkesten uit de jaren '40 en '50. Na een jaar experimenteren en heel veel luisteren naar oude opnames, besluiten ze verder te gaan met z'n achten: een De Caro-sextet (2 violen, 2 bandoneons, piano en bas) aangevuld met een gita-

rist en een zanger. Op 20 januari 1996 speelt het orkest zijn eerste concert.

In de repetities, die twee keer per week plaatsvinden en zo'n 4 uur duren, is dan al heel wat afgediscussieerd. Het is allang duidelijk dat dit orkest geen kopie van iets wil zijn. De schaarse tangobands in die tijd zijn veelal slappe aftrekseks van succesvolle orkesten als Sexteto Mayor. El Arranque wil de draad die in de jaren '50 langzaam is losgelaten weer oppakken. De muziek die ze willen maken moet dansbaar zijn, maar mag geen kopie worden van Osvaldo Pugliese. Ze halen hun inspiratie uit de orkesten van Anibal Troilo, Alfredo Gobbi, Horacio Salgán en Leopoldo Federico. En als het dansbaar moet zijn is Piazzolla als voorbeeld natuurlijk uitgesloten.

In de eerste jaren worden vrijwel alle arrangementen geschreven door Alejandro Schwartz, soms samen met Varchausky. Vanwege enkele wisselingen in de bezetting en omdat ze meedoen aan verschillende projecten, schrijft hij vele tientallen bewerkingen per jaar. Wanneer violist Ramiro Gallo bij de band komt neemt deze een belangrijk deel van de arrangementen voor zijn rekening.

Als het orkest de kans krijgt om een maand lang in een tangoshow in Planeto Tango in San Telmo te werken komt hun carrière in een stroomversnelling. Ze komen in contact met de milongawereld en eind 1997 hebben ze al meer dan 200 concerten gespeeld. Hoe werd er op zo'n nieuw orkest gereageerd?

"Natuurlijk zijn mensen in Buenos Aires erg conservatief", zegt Schwartz. "Maar deze band probeerde nergens mee te breken. Integendeel, we wilden deel van de traditie uitmaken en van

daaruit onze weg vinden. De meeste mensen begrepen dit en zo kregen we een boel steun."

Ignacio Varchausky blijkt een uitstekende netwerker te zijn. Hij stroopt de stad af om het orkest bekendheid te geven en legt contact met iedereen die er in de tangowereld toe doet. Zo krijgt El Arranque support van maestro's, de pers en, heel belangrijk, van de gemeente. De autoriteiten krijgen in de gaten dat tango een aantrekkelijk product is en steunen het jonge, ambitieuze orkest.

De eerste cd, die wordt uitgebracht in 1998, heet simpelweg *Tango*. De plaat opent met een van de beste stukken die het orkest heeft opgenomen: *El Arranque* van Julio de Caro. In dit arrangement van Schwartz zit alles op z'n plek. Het is fris, het swingt, doet recht aan de compositie en wordt met verve gespeeld. Een voorbeeld van nieuwe dansbare tango. De rest van de cd is goed, maar haalt het nooit echt bij dit openingsnummer. Het artwork is lekker knullig en op de coverfoto lijkt het eerder of we met een zigeunerorkest dan met *tangueros* te doen hebben.

In 2000 wordt het tweede album *Cabulero* uitgebracht, nu bij een goede platenmaatschappij (EPSA) en met een degelijker imago. Deze plaat staat bol van de ambitie. Het orkest heeft een groot en complex geluid en is op zijn beste momenten indrukwekkend. Maar met name de arrangementen van *Ramiro Gallo*, zoals *El Pollo Ricardo* en *Taconeando* zijn overgedimensioneerd. Deze relatief eenvoudige composities worden flink versleuteld en de charme van de nummers bezwijkt onder de muzikale vondsten. De opnames van bijvoorbeeld Leopoldo Federico's *Cabulero* en Schwartz' compositie *Gran Hotel Venos* zijn zeer geslaagd. Met deze

cd geeft de groep haar eerste en voorlopig enige concerten in Nederland in de show **Tango Tango de Buenos Aires** met ondermeer Claudia en Esteban.

In 2001 beleeft El Arranque een topjaar. Ze spelen in New York met Wynton Marsalis in het prestigieuze Lincoln Jazz Centre in een uniek samenwerkingsproject. Ook zijn ze te gast op het tangofestival het Theatre National Palais Chaillot in Parijs. Hier wordt Alejandro Schwarz verliefd op een française en hij verlaat het orkest. Op de nieuwe cd **Clásicos** die in oktober 2001 wordt opgenomen zijn de meeste arrangementen van Ramiro Gallo.

Clásicos is een zorgvuldig uitgedacht product. Er is nagedacht over de vormgeving en het imago van het orkest. Drijfveer hierachter is Varchausky, die inmiddels zakelijk leider geworden. Hij vindt –terecht, maar omstreden– dat je moderne marketingtechnieken moet gebruiken om tango onder de aandacht van een nieuw publiek te brengen.

“Ik luister niet naar Britney Spears maar ik ken haar muziek want door de kracht van herhaling, van pure marketing, hoor ik het elke dag. Ik ben ervan overtuigd dat als de tango dezelfde mogelijkheden had, ze veel meer geaccepteerd en verkocht zou worden.”

En dus kwamen er videoclip en gestileerde foto's en werd gekozen voor een verzameling klassiekers, tango's waarvan is bewezen dat ze een groot publiek aanspreken. Gevolg: een cd vol overbodige uitvoeringen van wel heel flauwe nummers als **Caminito**, **Adiós Pampa Mía** en **El Choclo**. De medley van Gardel-nummers is werkelijk heel truttig. Alleen de uit de 'Tango Tango'-show afkomstige versie van de milonga

Nocturna is echt de moeite waard. Het lijkt alsof het concept van de groep –dansbare tango die past in de traditie– de muzikanten niet meer kan inspireren.

De composities die violist Ramiro Gallo schreef voor het project met Wynton Marsalis worden vreemd genoeg niet door El Arranque uitgebracht maar staan op de cd **Florece** van het Ramiro Gallo Kwintet uit 2003. Gallo bewijst zich hier als componist, hij kan de traditie van Piazzolla schijnbaar moeiteloos de 21e eeuw indragen. **Florece** is een mooie plaat met frisse, moderne tango. Naast Marsalis en Christian Zárata spelen veel bekenden uit El Arranque als gastmuzikanten mee. Valt deze stijl van tango-spelen te ver buiten het concept van El Arranque of is de band bang met deze nieuwe composities het traditionele publiek van zich te vervreemden? De live cd die vervolgens in 2003 wordt uitgebracht is prachtig gespeeld maar brengt niets nieuws.

Ignacio Varchausky ontwikkelt zich intussen als een ware godfather van de tango. Hij is initiatiefnemer van het Orquesta Escuela, een tweejarige opleiding voor jonge muzikanten onder leiding van Emilio Balcarce. Hij start het project TangoVia, een orkest waarin de meest talentvolle jonge tangueros elkaars stukken spelen. En hij is producer van interessante cd's zoals **Bardi** van Vale Tango en **Sigamos!** van Gustavo Beytelmann. Hij laat zich in de media negatief uit over **tango electrónico** dat is gewoon elektronische muziek die niets met tango te maken heeft. Je spreekt toch ook niet van **flamenco electrónico** of **bossa electrónica**. Hij legt meestal de nadruk op de waarde van de traditie. Toch heeft Varchausky ook zijn frustraties: “Tango is een gecompliceerd genre. Het is absoluut

Foto links: van de cd *Maestros*
Foto onder: van de cd *Tango*

conservatief. Er bestaat een consensus over de zaken waar je niet over kunt praten. Het is alsof je over de Paus praat. Je staat altijd op het punt een ketterij te begaan. Ik heb er mijn buik van vol. Ik hou ervan alles te bespreken. Discussiëren, debatteren. We moeten de tango ontheiligen.”

Het meest recente project van de groep heet *Maestros*. Klaarblijkelijk is er toch behoefte om met moderner materiaal te komen. Voor deze cd nodigt El Arranque vier befaamde muzikanten uit om drie eigen composities met het orkest op de nemen. De maestro's in kwestie –bandoneonisten Raul Garelo, Julio Pane en Nestor Marconi en violist Mauricio Marcelli– drukken een sterk stempel op het orkest. Vrijwel alle opnamen zijn prachtig. De composities zijn degelijk en hebben een zuigende kracht. Het is duidelijk dat de vier heren hun eigen stem gevonden hebben en niet terug hoeven te grijpen op de klassiek geworden stijlen van Piazzolla en Pugliese, al is Willem Lammerink dat in zijn recensie van de cd niet met mij eens. De cd ging

hem na enkele draaibeurten vervelen, terwijl ik er bij elke beluistering meer in ontdek en enthousiaster raak. De coverart is grappig -de vier oude rotten houden met touwtrekken de acht orkestleden moeiteloos onder controle- maar ook tekenend: op hun meest geslaagde cd is El Arranque niet meer dan een briljante begeleidingsband.

El Arranque heeft de afgelopen 10 jaar laten zien dat een tango-orkest ook in deze eeuw een commercieel succes kan zijn. Het heeft een impuls gegeven aan de tangoscène in Buenos Aires. Het gevaar dat de band klem komt te zitten in haar eigen concept is daardoor levensgroot aanwezig. In tegenstelling tot bijvoorbeeld ex-gitarist Alejandro Schwarz, die in Parijs met Victor Villena het innovatieve kwintet El Despues heeft opgericht, is het orkest aan haar succes verplicht zichzelf tot op zekere hoogte te herhalen. Laten we hopen dat El Arranque ook blijft zoeken naar nieuwe concepten en ons de komende jaren nog kan verrassen.

El Arranque heeft geen website. De vijf cd's die ze uitbrachten (*Tango, Cabulero, Clásicos, En Vivo en Maestros*) zijn mondjesmaat in Nederland bij de gespecialiseerde zaken te koop en ook te bestellen via bijvoorbeeld www.tangostore.com. In Buenos Aires speelt het orkest wekelijks 3 shows in het toeristische *Madero Tango*. Interessanter is het vrijdagavondconcert in de *Club del Vino* waar ze met de vier maestros optreden. Op 12 juni 2006 staat dit programma gepland in het Paleis voor Schone Kunsten in Brussel. Het nieuwe kwintet van Alejandro Schwarz is te beluisteren op www.eldespu.es.